

Cultura

ART

Eugènia Balcells

ARTISTA. FA DUES INSTAL·LACIONS GEGANTINES AL FESTIVAL LLUM BCN

“A Catalunya no hem sabut valorar els nostres artistes”

ANTONI RIBAS TUR
BARCELONA

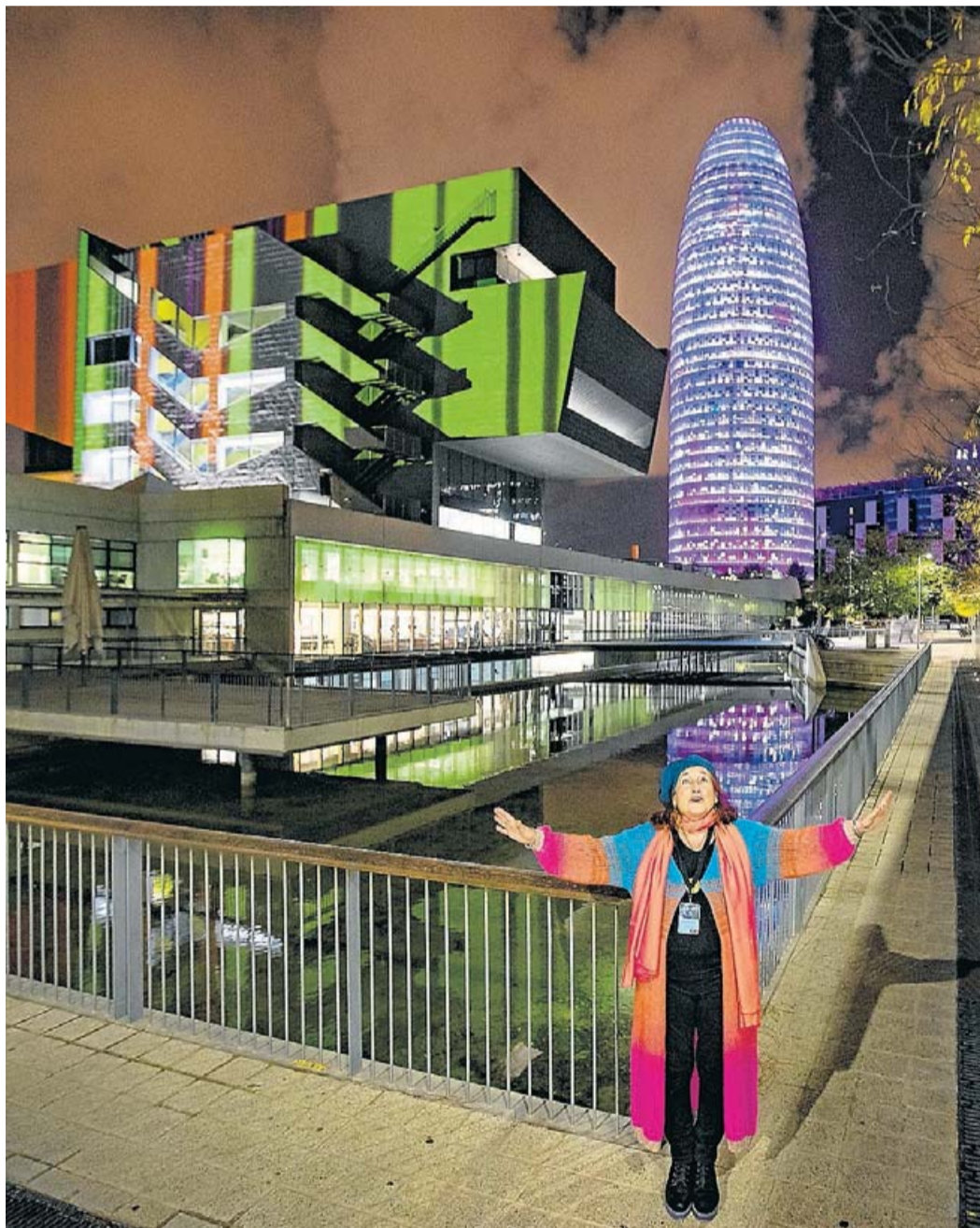
Eugènia Balcells (Barcelona, 1943) és una de les deganes de l'art contemporani a Catalunya i un referent en l'experimentació artística amb la llum. Per això és l'artista convidada de la desena edició del festival Llum BCN i farà des d'avui i fins diumenge una peça gegantina a la façana del Disseny Hub que és un homenatge als elements de la taula periòdica. També programarà la il·luminació de la Torre Glòries. “És un privilegi impressionant, i he volgut fer un homenatge a l'essència de la llum –explica Balcells–. Si no fos per la llum, en aquest planeta no hi hauria cap mena de vida. La meua peça es titula *La veu com a veu de la matèria* perquè tot el que sabem del món ho sabem gràcies a la llum”.

La seva última gran exposició al país es remunta al 2009 al Santa Mònica. És una artista prestigiosa, però en canvi és difícil trobar-la en la cartellera d'exposicions. ¿Hauria hagut de tenir més reconeixement per part de les institucions?

M'agradaria que el que he fet fos un llegat de tots, i no ho he aconseguit. Que *From the center*, que és una manera de veure una ciutat i una realitat de construcció permanent, es conegués. L'obra que vaig fer sobre Barcelona, *Exposure time*, està amagada al fons de la col·lecció d'art contemporani de La Caixa i no s'ha vist en trenta anys. Això fa que els referents que tenen la gent d'aquí i els estudiants siguin tots alemanys i americans. A Catalunya no hem sabut valorar els nostres artistes, no tant per donar-los valor a ells, sinó per tenir i honrar els llegats. Si no honrem els llegats som pobres; el nostre llegat és el més important. Ni el Macba ni les institucions han sabut honrar els llegats per portar-los al món. Ho hem fet a l'inrevés, hem importat el món, cosa que ens ha fet sentir petits, i això és fatal, tant per als artistes com per a tothom, perquè l'art i la cultura són la riquesa més gran d'un poble.

Un dels seus últims treballs és excepcional: una pel·lícula que conté una història apassionant sobre els seus orígens.

Cartas de Akyab prové d'un secret. Quan va morir la meua besàvia vam trobar una habitació amagada dar-

FRANCESC MELCION

rere d'un armari, i a dins hi havia un maletí ple de cartes. Eren les cartes de la ciutat de Birmània que dona títol a la pel·lícula i que ara es diu *Sittwe*. Les cartes eren del nostre rebesavi alemany a les seves filles que estudiaven a Heidelberg. Gràcies a les cartes vam descobrir que s'havia casat amb una dona birmana i que ho va guardar en secret tota la vida.

Diu que fer art és una aventura, que no té idees preconcebudes a l'hora de començar una obra.

És una actitud general, davant la vida i davant el meu treball. No parteixo del que sé, sinó de les preguntes que em faig; m'interessa més el que no sé. La meua càmera també és una

“Un dels problemes que tenim és que no sabem viure amb el misteri”

càmera que espera, no va d'un punt A a un punt B perquè ja coneix la trajectòria, sinó que l'ha d'anar descobrint. Penso que és l'única manera que em porti a un lloc nou que no controlo; voler-ho controlar tothom mata la realitat, l'acaba ofegant. És un dels problemes que tenim: no sabem viure amb el misteri. Hem d'aprendre a viure-hi i no deixar d'aprendre fins a l'últim alè.

Està representada a l'exposició de la col·lecció Tous al Macba amb una instal·lació amb tints pop i polítics molt crítica amb el consumisme titulada *Supermercant*. Com es relaciona aquest treball amb la seva obra lumínica?

Al començament la meua mirada anava cap als mitjans de comunicació i la representació de la realitat i el món que m'envoltava. A *Supermercant* vaig presentar com un joc que tot estava a la venda, fins i tot l'aire, i que això condicionava la nostra visió de la realitat. A la mateixa època vaig fer una obra titulada *Boy meets girl*, amb la qual responia a una pregunta que m'havia fet: si vingués un extraterrestre i no hagués vist mai una persona viva, i mirés les revistes, els llibres, tot el que tenim, quina imatge tindria de nosaltres? Vaig recollir imatges d'homes i dones durant un any i les vaig col·locar en una animació en què es mouen com les combinacions aleatòries d'una màquina escurabutxaques, per mirar com ens representem i la nostra realitat. Però es va produir un canvi a partir de fer una pel·lícula, *Fuga*. Vaig fer sobreimpressions a la pel·lícula fins que va tenir sis capes, com si l'espai i el temps tinguessin memòria, i a partir d'aquesta experiència vaig fer una altra pel·lícula, *From the center*, que és com una mena de Stonehenge electrònic. Va ser aleshores que vaig començar a buscar una profunditat i un simbolisme diferents.

En la seva recerca artística conflueixen els aspectes espirituals, els científics i la poesia.

M'interessen totes les visions de la ciència, que en lloc d'aplanar la realitat la fan més complexa i més meravellosa. M'interessen molt la poesia, que és una destil·lació del llenguatge i de l'ànima, i la música. M'interessa tot! També l'economia i l'ecologia. Ara estic llegint el neurobiòleg Stefano Mancuso, que parla de la intel·ligència del món vegetal. Ell té una solució que ens donaria temps: plantar mil milions d'arbres, i pagar al Brasil perquè no tali la selva amazònica, que és el pulmó de la humanitat. Fem reunions, reunions i reunions, i això es pot planificar en un segon. Podríem començar demà, i això ens donaria trenta anys de marge. Hem de viure en un nou Renaixement, encara que ha de ser molt més ràpid i ens hem de trobar totes les disciplines en un lloc més humil, de no saber i escoltar. L'art potser és l'únic que no té un camí determinat, i pot ser una àgora perquè es trobin les altres disciplines i es fertilitzin. Hem de cocrear amb la natura, no lluitar-hi en contra. —